

Sprawozdanie z działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skalbmierzu za 2023 r.

Obowiązek przedstawienia rocznego sprawozdania z działalności ośrodka wynika z treści art.110 ust.9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

Podstawowym celem działania Ośrodka jest rozpoznanie i zaspakajanie podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstawania.

Osoba, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, innej niż wymienione w ustawie, ma prawo zwrócenia się do Ośrodka o udzielenie pomocy. Zawarty w ustawie katalog osób uprawnionych do uzyskania pomocy nie jest katalogiem zamkniętym. Ośrodek powinien w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, jak również zapobiegać powstawaniu nowych problemów społecznych, rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej.

I. Zakres działania M-GOPS w Skalbmierzu

M-GOPS jest jednostką organizacyjną Gminy Skalbmierz powołaną do realizacji w jej imieniu zadań pomocy społecznej . M-GOPS w Skalbmierzu wykonuje zadania gminy oraz zadania zlecone przez administrację rządową, w szczególności z zakresu :

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawy o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawy o systemie oświaty,
- program rządowy Posiłek w szkole i w domu
- ustawa Prawo ochrony środowiska

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu przesłanek określonych w art.7 ustawy o pomocy społecznej tj.: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności i innych.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej w 2023r. przysługiwało:

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **776,00 zł** (tzw. „kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej”)
2. osobie w rodzinie, w której dochód na jedną osobę nie przekracza kwoty **600,00 zł** (tzw. „kryterium dochodowe na osobę w rodzinie”).

II . Struktura organizacyjna i kadra Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skalbmierzu.

Utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust 18 ustawy o pomocy społecznej.

Zadania Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023r realizowane były przez następujące komórki:

- **Komórka ds. pomocy społecznej** do zadań której należy, m.in. przeprowadzanie wywiadów środowiskowych przez pracowników socjalnych w sprawie udzielenia pomocy społecznej klientom Ośrodka oraz na potrzeby innych instytucji i ośrodków pomocy społecznej w kraju, a także świadczenie pracy socjalnej poprzez m. in. podpisywanie z klientami kontraktów socjalnych, przygotowywanie i realizacja decyzji administracyjnych, w szczególności w sprawach pomocy społecznej , świadczeń opieki zdrowotnej.
- **Usługi Opiekuńcze** do zadań których należy wykonywanie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania osób, które ze względu na wiek, chorobę lub inne przyczyny nie są w stanie samodzielnie zaspokajać codziennych potrzeb życiowych i wymagają pomocy innych osób.
- **Komórka ds. Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego** do zadań której należy wydawanie i przyjmowanie wniosków w sprawach świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczenia wychowawczego ,sporządzanie decyzji oraz list wypłat w/w świadczeń, a także prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych oraz realizacja wszystkich zadań wynikających z w/w ustaw.
- **Samodzielne stanowisko ds. księgowych** do zadań którego należy m.in. przekazywanie przyznanych decyzjami świadczeń, prowadzenie windykacji wierzytelności wobec dłużników, obsługa księgowa Ośrodka.

W Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej na dzień 31 grudnia 2023r zatrudnieniowych było **11** osób :

- kierownik - 1 etat,
- główny księgowy - 1 etat ,
- stanowisko ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego- 1 etat,
- pomoc administracyjna – 1 etat
- opiekunka osób starszych - 1 etat,
- pracownik socjalny - 4 etaty,
- asystent rodziny -1 etat,
- kierownik – animator Klubu Senior + - ½ etatu.
- aspirant pracy socjalnej – ½ etatu (zastępstwo za pracownika socjalnego przebywającego na urlopie macierzyńskim

Wielkość zatrudnienia pracowników socjalnych wynika z przepisów ustawy o pomocy społecznej. Według art. 110 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej proporcjonalnie do liczby ludności gminy - 1 pracownik socjalny na 2000 mieszkańców, ponadto art. 110 pkt 12 w/w ustawy mówi, że Ośrodek Pomocy Społecznej powinien zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Pracownicy socjalni, kierownik i główny księgowy są finansowani w części z budżetu państwa i z zadań własnych gminy. Opiekunka finansowana jest z zadań własnych gminy. Pracownicy zatrudnieni w Komórce Świadczeń Rodzinnych finansowani są z budżetu państwa, a pracownik z Funduszu Alimentacyjnego z zadań własnych gminy i z budżetu państwa.

W Miejsko- Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Skalbmierzu wszyscy zatrudnieni pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje zawodowe do wykonywania pracy na zajmowanych stanowiskach, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Dział Świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, asystent rodziny, karta dużej rodziny oraz stypendia są to zadania zlecone i nie podlegają pod pomoc społeczną jednakże funkcjonują w strukturze M-GOPS.

III. Struktura dochodów i wydatków M-GOPS w 2023r.

Plan ogółem 7 074049,28 zł
Wykonanie 6 887510,16 zł.

Plan ogółem :

- zadania własne finansowane z budżetu gminy - 1 529 465,00 zł
- i dofinansowanie zadań własnych - 829 838,60 zł
- zadania zlecone - 4 714 745,68 zł.

Środki przekazane na realizację zadań z administracji rządowej zostały wykorzystane w pełni zgodnie z ich przeznaczeniem, bowiem nie można ich wykorzystać do innych celów.

IV. Świadczenia z pomocy społecznej

Wykluczenie społeczne zostało zdefiniowane w kategorii problemu społecznego jako skrajny wyraz marginalizacji osób i rodzin. Jego efektem jest brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa ludzi w wielu ważnych aspektach życia społecznego.

Przedstawiona definicja wykluczenia społecznego dotyczy różnych sfer życia osób i rodzin, prowadząc w konsekwencji do stanu eliminacji z życia społecznego. W tym kontekście populacja osób, korzystających z pomocy społecznej stanowi grupę mieszkańców gminy już wykluczonych społecznie lub zagrożonych ryzykiem marginalizacji.

Realizując zadania ustawy o pomocy społecznej Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu w roku 2023 objął świadczeniami pomocy społecznej **150 rodzin**.

W ramach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej przeprowadzono **283 wywiady środowiskowe** u klientów Ośrodka, **12 wywiadów środowiskowych** na potrzeby przyznania świadczenia pielęgnacyjnego.

Ogółem w 2023r. wydano **362 decyzje administracyjne**, w tym **2 decyzje odmawiające** przyznanie świadczeń z pomocy społecznej.

Szczegółowe dane występowania przyczyn udzielania pomocy osobom i rodzinom w roku 2023 :

- bezrobocie – **63 rodziny**,
- ubóstwo – **15 rodzin** ,
- sieroctwo – **1 rodzina**,
- długotrwałej lub ciężka choroba – **58 rodzin** ,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego - **9 rodzin** ,
- niepełnosprawność – **36 rodzin** ,
- potrzeba ochrony wielodzietności - **9 rodzin** ,
- zdarzenie losowe - **4 rodziny**,
- bezdomność – **5 osób** ,
- trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – **3 osoby**.

1) Zasiłek stały

Pomoc w postaci zasiłku stałego realizowana jest w ramach zadań własnych gminy. Zasiłek stały wspierał osoby niezdolne do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, pozostające w ubóstwie. To obligatoryjne przysługuje osobie niepełnosprawnej, która posiada co najmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności, a także nie posiada uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Dodatkowym warunkiem jest wysokość posiadanego dochodu, która ma wpływ na kwotę przyznanego świadczenia.

Za osoby mające ustalone prawo do zasiłku stałego i nie posiadające innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego, ośrodek opłacał składki na ubezpieczenie zdrowotne, które stanowiły gwarancję uzyskania świadczeń zdrowotnych z NFZ.

- zasiłek stały – **33 osoby**, kwota wypłaconych świadczeń – **218 718,15 zł**,
- składka na ubezpieczenie zdrowotne – **18 597,39**.

2) Zasiłek okresowy

Świadczenie adresowane jest do osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, jeżeli ich dochód jest niższy od kryterium ustawowego ustalonego na podstawie art. 8 ustawy o pomocy społecznej w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek okresowy ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem osoby lub rodziny. Minimalna wysokość zasiłku okresowego wynosi 20 zł miesięcznie. W 2023r przyznano :

- zasiłek okresowy - **41 osób**, kwota wypłaconych świadczeń – **123 099 zł**,
- z powodu:
- bezrobocia - **36 osób**, **297 świadczeń** na kwotę **113 412 zł**,
 - długotrwałej choroby - **5 osób** , **29 świadczeń** na kwotę **9687 zł**,

3) Zasiłek celowy i specjalny celowy

Zasiłek celowy może być przyznany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, koniecznych i niezbędnych drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także pokrycie kosztów pogrzebu.

W 2023 roku Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłków celowych i specjalnych celowych dla **74 osób**. Ogółem wydatkowano **100 936,49 zł**. Zasiłki celowe przyznawano m.in. na zakup opału na okres zimowy, zakup leków i odzieży, zakup żywności. Zasiłki specjalne celowe przyznano osobom i rodzinom, gdzie przekroczone zostało kryterium dochodowe, a występowała szczególna okoliczność trudnej sytuacji np. ciężka choroba lub niepełnosprawność.

4) Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane przez sąd.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie z zakresu administracji rządowej zlecone gminie w zakresie wypłaty wynagrodzeń za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi całkowicie lub częściowo. W 2023r. takie świadczenie było wypłacane **3 osobom** na kwotę **105 838,56 zł**. Przeciętne świadczenie wyniosło **250,00 zł**.

Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się między innymi:

- praca socjalna,
- poradnictwo specjalistyczne
- usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne,
- kierowanie i opłacanie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej,
- udzielenie schronienia
- składka na ubezpieczenie zdrowotne.

5) Praca socjalna

W ramach systemu pomocy społecznej świadczona jest praca socjalna skierowana na przywrócenie zdolności do samodzielnego życia osób i rodzin. Jest to szereg działań mających na celu ułatwienie funkcjonowania poprzez wzmacnianie i zwiększanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów. Prowadzona ona była m.in. w oparciu o kontrakt socjalny, mający na celu znalezienie najlepszego rozwiązania dla trudnych sytuacji życiowych klienta. Praca socjalna jest świadczeniem pomocy społecznej świadczonym niezależnie od dochodu. W ramach pracy socjalnej w 2023r objęto pomocą **87 rodzin**. Sporządzono **3 kontrakty socjalne**.

6) Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne świadczone jest osobom i rodzinom które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W ramach Punktu Konsultacyjnego usługi w zakresie poradnictwa psychologicznego pełnił psycholog.

W 2023r z takiej pomocy skorzystały :

osoby z problemem alkoholowym – **12**

członkowie rodzin – **10**

osoby korzystające z pomocy społecznej - **10**

osoby potrzebujące wsparcia psychologicznego – **15**

rodzice dzieci z problemami opiekuńczo-wychowawczymi – **10**

dzieci szkolne wymagające wsparcia psychologicznego – **5**

7) Usługi opiekuńcze,

Usługi opiekuńcze są zadaniem gminy o charakterze obowiązkowym. Przyznawane są osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

W gminie Skalbmierz, w wielu rodzinach nadal funkcjonuje przekonanie, że oddanie osoby starszej do domu pomocy społecznej jest negatywnie odbierane, szczególnie gdy dzieci otrzymały od rodziców gospodarstwo rolne. Tam nadal mieszkają rodziny wielopokoleniowe, a pomoc w postaci usług opiekuńczych udzielana jest tylko wtedy, gdy opieka osób wspólnie zamieszkujących jest niewystarczająca z powodu np. braku umiejętności opiekowania się osobą leżącą, wymagającą

opieki medycznej i pielęgniarstwa. Pomimo wsparcia jakie osoby starsze otrzymują ze strony najbliższych jednak ilość przyznawanych usług opiekuńczych ma rokrocznie tendencję wzrostową. Łącznie usługami opiekuńczymi objęto **14 osób**. Dochody za usługi opiekuńcze w 2023r wyniosły **22 151,27 zł**. Odpłatność za godzinę uzależniona jest od dochodu podopiecznego.

8) Pobyt w domu pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej Ośrodek wydaje decyzje o skierowaniu do domów pomocy społecznej i odpłatności za pobyt dla osób w domach pomocy społecznej. Pracownicy socjalni kompletują dokumenty niezbędne do uzyskania skierowania i umieszczenia w dps, a także przeprowadzają wywiady środowiskowe na potrzeby innych Ośrodków, dotyczące pensjonariuszy domów pomocy społecznej. W 2023 roku Gmina Skalmierz ponosiła wydatki związane z przebywaniem **8 osób** w domach pomocy społecznej . Roczny koszt utrzymania pensjonariuszy w tych placówkach wyniósł – **292 583,66 zł** . Zwrot kosztów za pobyt osób w DPS ze strony rodziny – **47 417,04 zł**.

9) Udzielanie schronienia

Gmina ma obowiązek zapewnić schronienie, odzież i posiłek osobom tego pozbawionym. W 2023r. gmina ponosiła koszty schronienia **6 osób** . Roczny koszt pobytu osób w schroniskach wyniósł **77 499,58 zł**.

V. Realizacja programów i projektów

1. Wieloletni program rządowy w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”

W ramach realizacji rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu", którego celem jest wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym. Ośrodek realizował działania zapewniające pomoc w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia w postaci produktów żywnościowych. Ogólny koszt realizacji w/w Programu w 2023 roku wyniósł **90 000 zł, w tym dotacja 54 000 zł, środki własne 36 000 zł**. Z pomocy w ramach Programu skorzystało **102 rodziny**, w tym: 24 dzieciom zapewniono posiłek w szkole na łączną kwotę **14 562,00zł**.

Program powyższy przewiduje również pomoc pieniężną w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Z tej formy pomocy skorzystało **78 rodzin** , dla których wypłacono w ciągu 2023 roku **zasiłek** na łączną kwotę – **75 438,00 zł**.

2. Program Operacyjny – Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – Podprogram 2020

Wzorem lat ubiegłych w 2023 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu podjął dalszą współpracę z Parafią w Skalbmierzu i przystąpił do realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Z tej formy pomocy skorzystało **720 rodzin**. Ogólnie w 2023 r. rozdysponowano około **4 ton** artykułów spożywczych. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu w ramach realizacji programu nie ponosił żadnych dodatkowych kosztów.

W oparciu o wieloletnie doświadczenia związane z przekazywaniem najuboższym mieszkańcom artykułów spożywczych można stwierdzić, że ta pomoc w znacznym stopniu odciąża budżet domowy wielu rodzin borykających się z trudnościami finansowymi.

Dodatkowo w ramach współpracy z Bankiem Żywności były organizowane warsztaty:

1) Racjonalne zagospodarowanie art. spożywczych otrzymanych w ramach Programu POPŻ.

3. Karta Dużej Rodziny

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu realizuje ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny to ogólnopolski system zniżek, stworzony z myślą o rodzinach wielodzietnych, które oferowane są zarówno przez instytucje publiczne, jak i firmy prywatne. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Karta Dużej Rodziny wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie i co równie ważne, wydawana jest bezpłatnie, a jedynie wydanie duplikatu bądź domówienie tradycyjnej formy karty podlega opłacie. Wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny składane są w formie papierowej lub w formie elektronicznej. W 2023 roku zarejestrowano **60 wniosków** o wydanie Karty Dużej Rodziny, w tym część wniosków złożono elektronicznie, pozostałe w wersji papierowej. Zamówiono **143 kart tradycyjnych i elektronicznych**. Od 25 maja 2021r, po nowelizacji ustawy z dnia 15 kwietnia 2021r. o zmianie ustawy o Karcie Dużej Rodziny, że wszystkie aktywne Karty uzyskały formę elektroniczną. Każdy posiadacz aktywnej Karty (niezależnie czy posiadał Kartę w formie tradycyjnej, elektronicznej, czy obu) – może wyświetlać ją od 9 czerwca 2021r. w aplikacji mObywatel.

Na realizację ww. programu w 2023 roku otrzymano dotację z budżetu państwa w wysokości **2764,00 zł**.

5. Realizacja programu „Korpus wsparcia seniora ” na rok 2023

W 2023r. był kontynuowany rządowy program „Korpus wsparcia seniorów”. Celem programu było zapewnienie usługi wsparcia Seniorów w wieku 70 lat i więcej, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Usługa wsparcia polegała w szczególności na dostarczeniu zakupów obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środki higieny osobistej itp.

Program był adresowany do:

- 1) osób w wieku 70 lat i więcej, które pozostaną w domu w związku z zagrożeniem zakażeniem Covid-19,
- 2) w szczególnych przypadkach osoby poniżej 70 roku życia.

Program ten był realizowany przez pracowników socjalnych Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skalmierzu .

Zgłoszeń w ramach programu było **50 , 63 osobom udzielono wsparcia**. Program w całości był finansowany ze środków Wojewody Fundusz Przeciwdziałania COVID – 19 . Koszt programu wyniósł **5276,40 zł** , na zakup materiałów promocyjnych tj. plakaty, ulotki – **1473,00zł**, na dodatki wraz z pochodnymi dla osób realizujących program (trzech pracowników socjalnych) – **3803,40zł** . Wysokość środków rzeczywiście wydatkowanych na realizację programu (faktyczne wykonanie) - **5276,40zł**.

6. Pomoc materialna dla uczniów

Pomoc materialna dla uczniów została uregulowana w ustawie z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz.1327 z późn. zm.).Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są: stypendium szkolne i zasiłek szkolny. Podstawową przesłanką otrzymania przez ucznia stypendium szkolnego jest trudna sytuacja materialna, w jakiej ten uczeń się znajduje, wynikająca z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub gdy rodzina jest niepełna. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż 528 zł. Zasiłek szkolny jest drugim po stypendium świadczeniem pomocy materialnej o charakterze socjalnym, które może być przyznane uczniowi znajdującemu się w trudnej sytuacji materialnej. Zasiłek może przysługiwać uczniowi, który znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji, wyłącznie z powodu zdarzenia losowego. Ponadto, w odróżnieniu od stypendium, jest świadczeniem jednorazowym -pomocą nadzwyczajną. Nie ma tu określonego kryterium dochodu na osobę w rodzinie ubiegającego się o zasiłek. W roku 2023 udzielono pomocy w formie stypendium przyznano dla **47 uczniów** na kwotę **70 941,36 zł** .

7. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, zapewnia usługę asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, dedykowaną osobom niepełnosprawnym.

Program ma na celu wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla pełnoletnich osób niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym, ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz stymulowanie osoby niepełnosprawnej do podejmowania aktywności i umożliwienie realizowania prawa do niezależnego życia,

przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, a także umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności, np. poprzez udział w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych czy też sportowych.

Program jest realizowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych. W 2023r tą formą pomocy było objętych **28 osób niepełnosprawnych**. Opiekę świadczyło **24 asystentów**. Na koszt programu wojewoda przekazał środki w kwocie **742 053,12 zł**, koszty związane z obsługą programu to **14 176,55zł**, koszty związane z realizacją programu tj. **wynagrodzenia asystentów, ryczałty za dojazdy i ubezpieczenie to kwota 727 876,57zł**.

VI. ŚWIADCZENIA RODZINNE

1. Zasiłki rodzinne z dodatkami

Wysokość zasiłku wynosi miesięcznie:

- 95 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 lat do ukończenia 18 roku życia,
- 135 zł na dziecko w wieku powyżej 18 lat do ukończenia 24 rok życia

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka w wysokości 1 000,00 zł
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego w wysokości 400 zł,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka, który wynosi 193 zł, nie więcej jednak niż 386 zł na wszystkie dzieci,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, do 5 roku życia dziecka wynosi 90 zł, zaś powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia 110 zł,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, który wynosi 95 zł na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniami w miejscowości, w której znajduje się szkoła - 113 zł, zaś na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła - 69 zł,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego w wysokości 100 zł

Prawo do zasiłku przysługuje rodzicom lub opiekunom prawnym dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka (jeśli wystąpił do sądu z wnioskiem o przysposobieniu dziecka), osobie uczącej się (jeśli jest osobą pełnoletnią, niepozostającą pod opieką rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony), jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu

niepełnosprawności kryterium dochodowe jest powiększone do kwoty 764,00 zł.

W przypadku, gdy dochód rodziny przekroczy wymagane kryterium dochodowe ustala się prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami zgodnie z art. 5 ust 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003r., tzw. „złotówkę za złotówkę”.

Dzięki systemowi „złotówka za złotówkę”, rodzice otrzymujący zasiłek rodzinny wraz z dodatkami po uzyskaniu przez członków rodziny dochodu powodującego przekroczenie ustawowego kryterium nie tracą prawa do świadczeń i mogą nadal je otrzymywać.

Świadczenia wypłacane są wówczas w wysokości różnicy między przysługującą kwotą świadczeń, tzw. „łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami” a wysokością dochodu rodziny otrzymywanego ponad kryterium dochodowe. Wysokość świadczeń jest zatem pomniejszona o kwotę „przekroczenia kryterium dochodowego” pomnożoną przez liczbę osób w danej rodzinie.

Łączną kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami stanowi suma przysługujących danej rodzinie (lub osobie uczącej się) w danym okresie zasiłkowym:

- zasiłków rodzinnych podzielonych przez liczbę miesięcy, na które ustalane jest prawo do tych zasiłków;
- dodatków do zasiłku rodzinnego: z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, z tytułu samotnego wychowywania dziecka, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, podzielonych przez liczbę miesięcy, na które ustalane jest prawo do tych dodatków;
- dodatków do zasiłku rodzinnego: z tytułu urodzenia dziecka, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania podzielonych przez 12.

Aby zasada „złotówka za złotówkę” mogła zostać zastosowana przez organ, kwota przekroczenia nie może być wyższa niż suma otrzymywanych świadczeń. Wyrównanie jest wypłacane, gdy jego wysokość jest wyższa lub równa 20 zł.

W 2023r w MGOPS w Skalbmierzu wypłacono zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami na kwotę **3 838 941,80 zł.**

2 Świadczenia opiekuńcze i zasiłek dla opiekuna

Wśród świadczeń opiekuńczych wyróżniamy:

- ☐ zasiłek pielęgnacyjny,
- ☐ specjalny zasiłek opiekuńczy
- ☐ świadczenie pielęgnacyjne.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Wysokość zasiłku wynosi **215,84 zł** miesięcznie. W 2023r wypłacono zasiłku pielęgnacyjnego na kwotę **363 042,00 zł** tj. **1682 zasilki**.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym ciąży obowiązek alimentacyjny oraz małżonkom, jeśli nie podejmują zatrudnienia lub rezygnują z zatrudnienia i podjęcia się pracy zarobkowej.

Wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosi 620 zł miesięcznie. Jest on przyznawany, jeśli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki, w przeliczeniu na osobę nie przekracza **764 zł netto**. W 2023 wypłacono zasiłku na kwotę **52080zł**, dla **7 osób**.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce lub ojcu,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną,
- innym osobom, na których Kodeks rodzinny i opiekuńczy nakłada obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie przysługuje tylko, jeśli opiekunowie nie podejmują lub rezygnują z pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą z orzeczeniem o niepełnosprawności.

W 2023 roku wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła **2458,00 zł** miesięcznie . W 2023r wypłacono świadczeń na kwotę **2 491 265,00zł** dla **79 rodzin**.

Zasiłek dla opiekuna jest świadczeniem będącym realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt TK akt K 27/13. Zasiłek dla opiekuna dotyczy osób opiekujących się dorosłymi osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności i przysługuje osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku, w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Wysokość zasiłku dla opiekuna wynosi 620 zł miesięcznie. Prawo do zasiłku dla opiekuna ustalone jest na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony.

3. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Od 1 stycznia 2017 roku z tytułu urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4000,00 zł przyznany na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody. W gminie Skalmierz w 2023 roku nie wypłacono takiego świadczenia .

4. Fundusz alimentacyjny

Obsługa funduszu alimentacyjnego tak jak i obsługa świadczeń rodzinnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej finansowanym w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Rolą funduszu alimentacyjnego jest wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej z powodu niemożności wyegzekwowania alimentów od osób, które zgodnie z Kodeksem rodzinnym i opiekuńczym zobowiązane są do alimentacji.

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami.

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów łączy elementy funduszu alimentacyjnego sprzed 2004r oraz obowiązującego do września 2008 r. systemu zaliczek alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego środkami finansowymi z budżetu państwa.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego mają rodziny, w których dochód netto w przeliczeniu na osobę nie przekracza 1209 zł. Świadczenia wypłacane są w kwocie zasądzonych alimentów, nie wyższej jednak niż **500 zł** na osobę uprawnioną.

Prawo do świadczeń z FA ustala się na okres świadczeniobiorcy poczynawszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do organu właściwego wierzyciela.

Okres świadczeniowy trwa od 1 października do 30 września następnego roku. Prawo do świadczeń z FA mają zarówno dzieci wychowywane przez samotnych rodziców, jak i dzieci z rodzin pełnych.

Za bezskuteczną uważa się egzekucję, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w kwocie aktualnie zasądzonych alimentów, bez względu na wielkość zaległych zobowiązań dłużnika wobec osoby uprawnionej; za bezskuteczną egzekucję uważa się również niemożność wszczęcia egzekucji alimentów przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu przebywającemu poza granicami

Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności z powodu:

- braku podstawy prawnej do podjęcia czynności zmierzających do wykonania tytułu wykonawczego z miejsca zamieszkania dłużnika, np. w przypadku braku umowy międzynarodowej pomiędzy Polską i państwem, w którym dłużnik zamieszkuje,
- braku możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą.

W 2023r wypłacono z funduszu alimentacyjnego świadczeń na kwotę **80 494,77 zł**, zgodnie z ustawą prowadzone są też postępowania wobec **28 dłużników alimentacyjnych** .

Działania wobec dłużników alimentacyjnych

Postępowanie w sprawie funduszu alimentacyjnego nie sprowadza się do przyjęcia wniosku i wydania decyzji wierzycielowi, ale polega również na przeprowadzeniu postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej łącznie z ustawowymi odsetkami. Na skutek podjętych działań dłużnicy alimentacyjni dokonali zwrotu z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę **64 635,68zł** zł to jest kwota wraz z odsetkami .

Rodzaj podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych przez organ właściwy dłużnika

- Wzywanie dłużników w celu przeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych
- Przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz ustalenia przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrane oświadczenia majątkowe
- Przekazywanie komornikowi informacji niezbędnych dla skuteczności egzekucji
- Przekazywanie organowi wierzyciela informacji o dłużniku alimentacyjnym
- Zobowiązywanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny lub jako poszukujący pracy
- Informowanie urzędu pracy o potrzebie aktywizacji dłużnika alimentacyjnego
- Składanie wniosku do prokuratury o ściganie dłużnika alimentacyjnego za przestępstwo nie alimentacji (odmowa wszczęcia dochodzenia we wszystkich przypadkach)
- Składanie wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego
- Przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego
- Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych
- Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych
- Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

7. Program „Czyste powietrze

Program „Czyste powietrze” jest pierwszą ogólnopolską inicjatywą walki ze smogiem. Realizowany jest przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W jego ramach można przeprowadzić termomodernizację budynków. W dniu 01.10.2020r. w życie weszły zmiany w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001r, Prawo ochrony środowiska które nakładają na gminy obowiązek wydawania zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie „Czyste powietrze”. Do ustalenia wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu, stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych. Zaświadczenia wydawane są przez Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu po uprzednim złożeniu wniosku. W 2023r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu wydał . **266 zaświadczeń** o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego dla potrzeb uczestnictwa w programie Czyste Powietrze.

VII. Ustalanie prawa do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych .

Na zasadach określonych w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej mają prawo osoby inne niż ubezpieczeni jeżeli:

- *posiadają obywatelstwo polskie i posiadają miejsce zamieszkania na terytorium RP,*
- *są pozbawieni jakichkolwiek dochodów, bądź osiągają dochody bardzo niskie (kryterium dochodowe określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej).*

Podstawą do uzyskania bezpłatnego leczenia przez ww. osoby jest wydanie decyzji administracyjnej przez wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej dla ich miejsca zamieszkania. Decyzję wydaje się na wniosek osoby ubiegającej się o świadczenie, a w przypadku stanu nagłego, także na wniosek świadczeniodawcy (np. szpitala) udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia bądź jeszcze w trakcie jego udzielania (np. w trakcie hospitalizacji) lub wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy z własnej inicjatywy lub na wniosek oddziału wojewódzkiego NFZ. Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie decyzji administracyjnej przysługuje przez okres 90 dni, chyba że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

W 2023r w Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu objął z tego tytułu ubezpieczeniem **9 osób**.

VIII. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Znowelizowana w 2010 roku ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła rozwiązania prawne, które na nowo uregulowały funkcjonowanie procedury „Niebieskie Karty”. Przedstawiciele pomocy społecznej nadal są zobligowani do wszczęcia procedury w wyniku powzięcia, w ramach obowiązków służbowych, podejrzenia stosowania przemocy w danej rodzinie lub w wyniku zgłoszenia takiego faktu przez członka rodziny lub przez osobę, która była świadkiem takiego czynu. Ustawa wprowadziła także nowe rozwiązanie: w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, w związku z przemocą w rodzinie, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko i umieścić u osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Pracownicy socjalni są członkami grup diagnostyczno-pomocowych powołanych do pracy z rodziną dotkniętą przemocą w pracach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2023r do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **12 formularzy Niebieska Karta**. Odbyły się 4 posiedzenia Zespołu.

IX. Zadania z zakresu Wspierania rodziny.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakłada na poziomie samorządu gminnego zatrudnienie asystenta rodziny, zadaniem którego jest pełnienie specyficznej roli w stosunku do rodzin mających kłopoty z należyтым wypełnieniem obowiązków opiekuńczych i wychowawczych wobec swoich dzieci. Do zadań asystenta należy :

- - udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej
- - udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- - udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- - wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- - motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- - udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- - kształtowanie prawidłowych wzorów rodzicielskich,
- - podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa rodzin i dzieci,
- - sporządzanie dla sądu opinii o rodzinie.

Asystent rodziny obejmował pomocą i wsparciem w 2023r **12 rodzin**.

Klub Senior +

Od stycznia 2021r w strukturach organizacyjnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Skalbmierzu funkcjonuje **Klub Senior +**, który liczy 20 uczestników. W związku ze złożoną ofertą Moduł II – utrzymanie Klubu Senior + Gmina Skalbmierz w 2023r otrzymała dofinansowanie w kwocie – **40 800,00zł**. Koszt własny – **59 500,00zł**. **Całkowity koszt zadania wyniósł 100 300,00zł**.

Wykonywane przez pracowników dodatkowe prace zlecone

W 2023r pracownicy realizowali również :

- **Dodatek węglowy i inne źródła** – kwota wypłaconych świadczeń **66 500,00 zł**,

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu w 2023r. współpracował z różnymi instytucjami, które wspomagały działalność ośrodka tj.:

- z policją- prowadzenie wspólnych interwencji,
- ze szkołami, z wychowawcami oraz dyrektorami szkół, w zakresie realizacji obowiązku szkolnego oraz realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”,
- z psychologiem z Punktu Konsultacyjnego,
- z placówkami medycznymi w zakresie wydawania decyzji uprawniających do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze świadczeń publicznych,
- z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skalbmierzu,
- z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- z kuratorami sądowymi,
- z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej w zakresie funkcjonowania rodzin zastępczych z naszego terenu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skalbmierzu współpracuje również z radnymi i sołtysami uwzględniając ich wnioski i propozycje.